

NOTA INFORMATIVA

CRITERI 11/2023: CONSULTES RELATIVES A LA INCLUSIÓ AL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL DE L'ALUMNAT EN PRÀCTIQUES FORMATIVES O PRÀCTIQUES ACADÈMIQUES EXTERNES A PARTIR DE L'1 DE GENER DE 2024.

Recentment s'ha publicat per la Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social el Criteri 11/2023, mitjançant el qual es resolen diverses consultes respecte a la inclusió al sistema de Seguretat Social dels alumnes que realitzen pràctiques formatives o pràctiques acadèmiques externes incloses en programes de formació.

Mitjançant la present nota informativa us fem un breu resum sobre les qüestions plantejades i les resolucions a les mateixes.

És possible subscriure un conveni especial amb la Tresoreria General de la Seguretat Social pel període en el qual una persona va estar com a personal investigador en formació amb una beca des de l'any 1989 fins al 1991?

No, ja que el personal investigador en formació no es troba dins d'aquest àmbit d'aplicació.

No obstant això, el Reial Decret 1493/2011 va donar l'opció de subscriure conveni especial una única vegada per aquest col·lectiu, possibilitant el càlcul de cotització pels períodes de formació duts a terme a Espanya i a l'estranger, fins a un màxim de dos anys, sempre i quan aquesta participació formativa hagués tingut lloc amb anterioritat al 4 de novembre de 2003.

Per tant, a l'efecte de subscriure conveni especial pel personal investigador en formació en períodes anteriors al 4 de novembre de 2003, la normativa d'aplicació és el Reial Decret 1493/2011 i no la Llei General de la Seguretat Social.

Tenint en compte que, a efectes de prestacions, cada dia de pràctiques formatives no remunerades és considerat com 1,61 dies cotitzats, aquest coeficient també resulta d'aplicació quan la persona que realitza les pràctiques es troba en situació d'Incapacitat Temporal derivada de contingències professionals, naixement i cura de menor, risc durant l'embaràs o lactància natural?

Sí, cada dia de pràctiques formatives no remunerades en situació d'Incapacitat Temporal derivada de contingències professionals, naixement i cura de menor, risc durant l'embaràs o lactància natural, s'ha de considerar com 1,61 dies cotitzats.

Què passa amb les persones que volen accedir a l'arrelament per a la formació cursant un certificat de professionalitat que comporta un mòdul de pràctiques no laborables, tenint en compte que potser aquestes persones no disposaran per diversos motius (terminis matriculació, temps de tramitació, etc.) i en el moment de fer les pràctiques, ni del NIE ni de l'autorització de residència que els permeti cotitzar a la Seguretat Social?

Es podrà tramitar l'alta d'aquestes persones a la Seguretat Social sempre i quan disposin, en el moment de l'alta, d'una autorització de residència, tot i no estar en disposició d'autorització prèvia per treballar, ja que la realització de les pràctiques no suposa, *stricto sensu*, treball per compte d'altri.

En cas que les pràctiques s'iniciessin a Espanya i després l'alumne es traslladés a l'estranger, s'hauria de cotitzar per ell com a expatriat?

Aquells alumnes que comencin les pràctiques a Espanya i es desplacin a l'estranger temporalment per a la realització d'un curs universitari o formació professional, en cas que estiguin matriculats a una Universitat o centre estranger, quedaran fora del sistema espanyol de Seguretat Social. Tanmateix, aquells que durant la realització del citat curs estiguin matriculats a una Universitat o centre espanyol, mantindran l'alta i la cotització en el sistema espanyol de Seguretat Social.

Si les pràctiques s'iniciessin a l'estranger, s'aplicaria la legislació del país de destí?

En línia amb l'anterior argumentació, en cas que les pràctiques s'iniciessin a l'estranger a conseqüència d'estudis a l'estranger, si els alumnes estan matriculats a una Universitat o centre estranger, quedarien fora del sistema espanyol de Seguretat Social. Ara bé, si els alumnes estan matriculats a Universitat o centre espanyol, mantindrien l'alta i la cotització en el sistema espanyol de Seguretat Social.

Influeix d'alguna manera que l'entitat on es desenvolupin les pràctiques tingui NIF espanyol o estranger?

No, no té cap repercussió als efectes de cotització al sistema espanyol de Seguretat Social, donat que les pràctiques es poden realitzar a la pròpia Universitat o en entitats col·laboradores, tals com empreses, institucions i entitats públiques en l'àmbit nacional i internacional.

És possible l'alta a la Seguretat Social dels estudiants extracomunitaris en pràctiques que no tenen permís de treball si el seu visat és per estudiar?

Sí, sempre que els dits estudiants es desplacin temporalment a Espanya, estiguin matriculats en Universitat o centre espanyol i realitzin les pràctiques a Espanya.

Per tant, es podrà tramitar l'alta al Règim General de la Seguretat Social d'aquells estudiants que no tinguin permís de treball però disposin de visat per estudiar, sempre que en el moment de l'alta resideixin o es trobin legalment a Espanya.

Es poden donar d'alta a aquells estudiants comunitaris que venen amb beca Erasmus+, o amb algun altre tipus de finançament, sense tenir el NIE?

Sí, a condició que en el moment de l'alta hagin sol·licitat el NIE i disposin del corresponent passaport (documentació suficient que acredita la nacionalitat).

És necessari aportar contracte per a la inclusió al sistema de Seguretat Social amb relació als estudiants nacionals en pràctiques sense contracte laboral?

No, la realització de les pràctiques formatives o pràctiques externes no dona lloc a l'establiment de relació laboral, per tant, no ha d'aportar-se contracte laboral.

Com opera la normativa amb relació a les beques Erasmus+, donat que no es preveuen excepcions al compliment de l'obligació de donar d'alta i cotitzar?

Pel que fa als estudiants d'altres Estats Membres que es desplacin temporalment a Espanya i es matriculin en una Universitat o centre espanyol i, a conseqüència d'aquesta matriculació, realitzin pràctiques a Espanya, quedarien inclosos al sistema espanyol de Seguretat Social.

Tanmateix, pel que respecta als estudiants espanyols que es desplacin temporalment a altres Estats Membres per cursar estudis i portar a cap pràctiques fora d'Espanya, si durant la realització de les mateixes estan matriculats a una Universitat o centre estranger, quedarien fora del sistema espanyol de Seguretat Social. En cas contrari, si estan matriculats a Universitat o centre espanyol, mantindrien l'alta al sistema espanyol de Seguretat Social.

Queden inclosos els estudiants en pràctiques d'ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny i ensenyaments esportius?

Sí, el que es pretén és l'ampliació i millora de la regulació de la inclusió en el sistema de Seguretat Social dels alumnes que realitzin pràctiques formatives o pràctiques acadèmiques externes incloses en programes de formació.

Per tant, s'entenen inclosos els estudiants en pràctiques d'ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny i ensenyaments esportius.

Com es calcula l'import de la prestació d'Incapacitat Temporal derivada de contingències professionals en pagament delegat?

La base de cotització mensual aplicable a efectes de prestacions serà el resultat de multiplicar la base mínima de cotització vigent en cada moment respecte del grup de cotització 8, pel nombre de dies de pràctiques formatives realitzades en el mes natural amb el límit, en tot cas, de l'import de la base mínima de cotització mensual corresponent al grup de cotització 7. Aquest resultat es dividirà entre el nombre de dies d'alta en el citat mes.

L'alta i cotització a la Seguretat Social és compatible amb l'Assegurança Escolar?

No, la protecció de l'Assegurança Escolar no és compatible amb la cobertura prestada a través del Règim General de la Seguretat Social.

Per tant, aquelles prestacions a les quals els estudiants tinguessin dret, les rebran pel Règim General de la Seguretat Social, abonant l'Assegurança Escolar únicament la diferència que, si fos el cas, pogués existir al seu favor.

Les obligacions amb la Seguretat Social són aplicables a les pràctiques professionals no laborals vinculades a accions de formació professional per l'ocupació no conduents a l'obtenció de certificats de professionalitat?

No, les obligacions amb la Seguretat Social no seran d'aplicació a la realització de pràctiques professionals no laborals en empreses vinculades a accions formatives de formació professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral (formació en el treball) vinculades al Catàleg d'Especialitats Formatives, no conduents a l'obtenció de certificats de professionalitat.

Les obligacions amb la Seguretat Social són aplicables a la formació reglada pertanyent al Sistema de Formació Professional per l'Ocupació, que implica la realització de pràctiques no laborals per a l'obtenció de certificats de professionalitat?

Sí, l'obtenció d'un certificat professional (anteriorment anomenat certificat de professionalitat) està compresa en l'àmbit de les ofertes formatives dels centres de formació professional, per tant, a les pràctiques formatives dirigides a l'obtenció d'aquest certificat, els hi són aplicables les obligacions amb la Seguretat Social.

Quins són els efectes sobre el dret a pensions no contributives i prestacions de dependència?

- Pensions no contributives:
 - Si les **pràctiques no són remunerades**, la inclusió al Règim General de Seguretat Social no produiria cap efecte sobre el dret i la quantia de la pensió no contributiva.
 - Si les **pràctiques són remunerades:**
 - Les quantitats que corresponguin a la compensació de despeses per les pràctiques han d'estar excloses del còmput de renda.
 - Les quantitats que excedeixin de la compensació de despeses es computaran com a renda als efectes del càlcul de la prestació no contributiva.
- Prestacions de dependència: no s'aprecia incompatibilitat (podria plantejar-se incompatibilitat pels cuidadors de les persones en situació de dependència, però tenint en compte que les pràctiques no constitueixen relació laboral, la inclusió al Règim de Seguretat Social seria compatible amb la subscripció del conveni especial previst).

Una persona resident fora d'Espanya, però matriculada a Universitat espanyola que realitza pràctiques online a Espanya, quedaria inclosa en el Règim de Seguretat Social espanyol?

No, els alumnes que es matriculen en Universitat *online* des dels seus països i fan les pràctiques també als seus països, no tenen vinculació amb el territori nacional i, per tant, queden exclosos de l'àmbit d'aplicació.

Quins efectes tindria la inclusió al sistema de Seguretat Social en les prestacions del Règim Especial de Classes Passives de l'Estat?

Als efectes del Règim Especial de Classes Passives de l'Estat, suposarà aplicar els períodes en els quals els alumnes quedin inclosos com assimilats a treballadors per compte d'altri en el Règim General o, si és procedent, en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors del Mar, via còmput recíproc, a les pensions que hagi de reconèixer el citat Règim Especial, sobre la base de les dades que subministri la Tresoreria General de Seguretat Social.

Què són les pràctiques formatives de la formació curricular?

Les pràctiques formatives són aquelles que no revesteixen caràcter laboral.

Què passa amb els alumnes en situació irregular a Espanya, sense documentació?

Es podrà tramitar l'alta al Règim General de la Seguretat Social sempre que aquests alumnes resideixin i es trobin legalment a Espanya, encara que no disposin d'autorització prèvia per treballar, donat que la inclusió al sistema de Seguretat Social ho és com assimilats a treballadors per compte aliè, al no suposar la realització de tals pràctiques, *stricto sensu*, la realització de treball per compte d'altri.

De la mateixa manera, en cas que no disposin de NIE, es podrà tramitar igualment l'alta amb el passaport, sense perjudici que l'hagin de sol·licitar i aportar-lo quan se'ls concedeixi.

I si no disposen de passaport?

En aquest cas, només seria possible si l'alumne disposa d'algun tipus de documentació oficial expedida pels organismes competents.

Per tant, les persones estrangeres en situació irregular no poden ser incloses en el sistema de Seguretat Social donat que és requisit indispensable acreditar que resideixen o es troben legalment a Espanya, mitjançant la resolució administrativa d'autorització de residència, incloent-hi l'arrelament per formació i/o treball.

Què succeeix amb l'alumnat que realitzi formació en una administració pública?

Als efectes de la Seguretat Social, les administracions públiques tenen la naturalesa d'empresaris, per tant, si es donen les condicions i requisits, a les dites administracions també els hi resultarà d'aplicació aquestes obligacions.

Estan incloses en l'àmbit d'aplicació les pràctiques extracurriculars?

No, la seva realització no permet l'alta al Règim General com a assimilats a treballadors per compte aliè.

Estan incloses en l'àmbit d'aplicació les pràctiques no remunerades realitzades per menors de catorze anys per rebre Formació Professional bàsica?

No, el límit d'edat són els setze anys, per analogia amb l'edat a partir de la qual és possible exercir activitat laboral.

Estan incloses en l'àmbit d'aplicació aquelles pràctiques que realitzen els alumnes de la UNED, que al mateix temps, són reclusos en centres penitenciaris i realitzen les citades pràctiques en dependències penitenciàries?

Sí, no hi ha cap obstacle perquè aquests alumnes quedin inclosos en el Règim General com assimilats a treballadors per compte aliè.

Estan incloses en l'àmbit d'aplicació aquelles pràctiques formatives realitzades en el marc dels estudis de monitor/director de temps lliure en escoles fora del Sistema de Formació Professional en l'àmbit de la comunitat autònoma, tenint en compte que superada la formació, s'atorguen Certificats de Professionalitat?

Únicament quedaran incloses aquelles que siguin dirigides a l'obtenció d'un Certificat Professional que hagi estat expedit per un Centre del Sistema de Formació Professional autoritzat per les administracions competents per impartir ofertes de formació professional i inscrit en el registre de centres autonòmics que correspongui, sense perjudici que puguin intervenir altres empreses o organismes equiparats.

Nota informativa: l'objectiu d'aquest butlletí és simplement informar d'aquelles novetats que creiem d'interès. En cap cas pretén ser una via d'assessorament legal. Si necessiteu qualsevol dubte i/o aclariment, o ampliació sobre el contingut d'aquest butlletí no dubteu en posar-vos en contacte amb els professionals del despatx.